

Sammanfattning av gruppdiskussionerna vid Migrationsrådet 180316

Deltagarna satt i sex grupper med en representant från Länsstyrelsen Västerbotten som förde anteckningar i varje grupp. Nedanstående är en sammanfattning av de minnesanteckningarna.

Frågeställning 1:

Dialoggruppen har tagit fram tre övergripande förslag på prioriteringar för den regionala utvecklingsstrategin för ensamkommande barn, asylsökande och nyanlända i Västerbotten:

- Framtid – alla har förutsättning att leva ett självständigt liv och forma sin egen framtid
- Fritid – alla har möjlighet att forma sin fritid
- Tillhörighet – alla har förutsättning att känna sig delaktiga i vårt demokratiska samhälle

Kan ni anta dessa tre prioriteringar?

Vilka frågor ser ni som särskilt viktiga att adressera i ett regionalt utvecklingsarbete kring dessa tre prioriteringar? Ta utgångspunkt i målgrupperna.

Diskussion:

De tre övergripande strategierna går i varandra och är beroende av varandra. Exempelvis så är "Tillhörighet" basal, en förutsättning för att det andra ska fungera men om man har en fungerande "Fritid" så kan det bidra till att man känner sig tillhörig. Man kan säga att "Framtid" egentligen inbegriper allt. Om man ska känna framtidstro så måste man också känna att man kan välja (Tillhörighet), man ska t.ex. känna att man har möjlighet att skapa sig ett jobb. En grupp fastnade dock vid ordet tillhörighet och ansåg att det måste förtydligas.

Det är viktigt att betänka de som står längst bort från arbetsmarknaden, de som har störst svårigheter och störst behov. De behöver mest stöd. Här blir ohälsa och psykisk ohälsa viktiga faktorer. Samtidigt så trycker flera grupper på att våga se alla som en resurs, att vi inte får "vårda ihjäl" människor. Behövda människor växer. I arbetet med delstrategier och aktiviteter så måste man komma ihåg egenmaktsperspektivet. Ofta tenderar dessa målgrupper att bli passiva mottagare av en insats, ofta också i parallella system (t.ex. så finns det handarbetsgrupper och så finns det handarbetsgrupper för nyanlända kvinnor). Samtidigt som flera grupper pratade om att det är viktigt att inkludera aktiviteter i ordinarie verksamheter så var det en grupp som lyfte att det inte alltid är dåligt att grupper håller ihop eftersom det också ger en trygghet för individerna

I flera grupper diskuterade man även att kunskap om normer och värderingar i det svenska samhället är viktigt. Att det inte handlar om att man ska "göra om" människor till svenskar men att målgrupperna i RUS:en måste få tillgång till viss kunskap för att kunna göra val på samma villkor som andra personer i samhället (tillhörighet).

Det är viktigt att behålla och fortsätta arbeta för den starka idéburna sektorn vi faktiskt har i Västerbotten. Det blir viktigt att samla aktörer både från offentlig och civilsektor för att samverka då det är många som arbetar med samma mål fast på olika håll.

Flera grupper diskuterade kring begreppen beredskap och kapacitet, särskilt då kopplat till hur mindre kommuner klara utmaningar med såväl högt inflöde som lågt inflöde av målgrupperna. Kanske behöver vi ha spelregler i länet och samverka mer för att klara av en regional beredskap och kapacitet

Medskick till Dialoggruppen:

- Det måste läggas ett genusperspektiv på allt
- Glöm inte jämställdhet – hur når vi kvinnor och unga flickor. Hur gör vi det möjligt för dem att delta i olika sammanhang?
- Förtydliga arbetsmarknad, sysselsättning och studier i delstrategierna och möjligen i beskrivningen av "Framtid". Det är centralt
- Omformulera målgrupperna till: ensamkommande barn, asylsökande och nyanlända barn och vuxna i Västerbotten (det är viktigt att visa att RUS:en även rör nyanlända barn)
- Bostäder är en viktig fråga med många underfrågor som behöver komma fram i delstrategierna och aktiviteterna (första/andrahandskontrakt, segregering, avtal med privata fastighetsägare, avtal med kommunala bolag, konkurrens mellan olika grupper, kunskap om boende i Sverige m.m.)
- Målgrupperna behöver kopplas in, exempelvis i arbetsgrupperna
- Hur kan vi involvera samhällsmedborgare – information till alla om RUS:en?
- Resursperspektiv – inte vårda
- Kan man lägga till i syftet att Västerbotten vill och kan ha ett högre mottagande?

*Utifrån gruppdiskussionerna och med
ovanstående medskick till Dialoggruppen
samt arbetsgrupper så beslutade
Migrationsrådet att anta de tre
övergripande strategierna*

Frågeställning 2:

På vilket sätt kan Migrationsrådet stödja det fortsatta utvecklingsarbetet? Vad krävs för att Migrationsrådet i praktiken ska ha denna funktion?

Migrationsrådet ska behandla länsövergripande frågor och önskvärt är om det kan fungera både som ett nätverk där man har möjlighet att utbyta erfarenheter, problem och goda exempel och som ett beslutsforum. Deltagarna i Migrationsrådet behöver påminna sig själva om sin ambassadörsroll och att det handlar om att lyfta fram hur vi i Västerbotten vill arbeta strategiskt med vissa frågor, snarare än en speciell kommun eller en speciell organisation. Ett sätt att göra det kan vara att RUS finns med som punkt på dagordningen vid varje Migrationsråd – avstämning och uppföljning. Man önskar även återkoppling efter Dialoggruppsmöten genom minnesanteckningar eller liknande för att hålla sig uppdaterade.

Flera lyfter fram att en viktig roll för Migrationsrådet är att stå för mandat och förankring av RUS. Det är viktigt att hålla den högsta strategiska nivån på Migrationsrådet men det kan vara en svår balansgång så att man inte blir för detaljerad men inte heller för övergripande (så att det blir svårt att verklighetsförankra).

En grupp lyfte att det är viktigt att man redan nu påbörjar arbetet med att sprida information och förankra arbetet med RUS:en hos relevanta aktörer/funktioner. Att det blir ett arbete som sker stegvis. Man bör även anpassa informationen om RUS:en utifrån vem som får den, så att den blir relevant. Det kom även ett förslag om att ta fram en kommunikationsplan över hur, när och till vem informationen ska ges så att man inte missar något eller att man tycker att man har gjort sitt om man informerat på ett APT eller dylikt. Det finns ett behov att ta fram en informationstext som ett stöd för Migrationsrådets representanter. Länsstyrelsen tar med sig den frågan

Frågan om att eventuellt "digitalisera" Migrationsrådet lyftes. Man ser en poäng med att ses fysiskt för att kunna diskutera frågor men det kan finnas personer ute i kommunerna som gärna skulle vilja lyssna på delar av Migrationsrådet. Kanske man skulle kunna webbsända en del eller möjliggöra ett deltagande via Skype. Det diskuterades även om man kan hitta något digitalt sätt så att deltagarna på Migrationsrådet kan följa arbetet med RUS:en.

Den regionala utvecklingsstrategin kan bli ett sätt att tala om att Västerbotten har möjlighet och är intresserade av ett högre mottagande av målgrupperna. Vi kan visa det genom att vi har en gemensam strategi och en gemensam vilja.

Aktuellt från Länsstyrelsen

- Statliga medel
- Kommunbesök
- Nytt arbetsätt
- Lägesbilder rapporteras in till Arbetsmarknadsdepartementet

Lägesbild Västerbotten

- 12 av 15 kommuner samt Västerbottens läns landsting har svarat.
- **Socialtjänst och överförmyndarverksamhet**
 - kompetensförsörjning, ekonomi samt en långsiktig planering
 - belastningen på försörjningsstöd samt att individerna ska bli självförsörjande
 - komplexa ärenden samt hedersrelaterade ärenden som kräver särskilda kunskapsatsningar och åtgärdsplaner samt extra arbetstid
 - motverka utanförskap, främst kopplat till arbetsmarknaden

- **Skola och utbildning:**

- brist på behörig personal, lokalbrist samt stora kompetensutvecklingsbehov
- behov av identitetsstärkande insatser med hjälp av modersmål, nya utmaningar i att ta emot en större grupp kvotflyktingar samt psykisk ohälsa
- svårigheter i att planera verksamhet pga. dålig information till skolhuvudman kring beslut i asyl och mottagande, inflyttning samt utflyttning

- **Bosättning av nyanlända:**

- bostadsbrist och anvisningar som inte matchar tillgängliga bostäder
- integration och inträde på arbetsmarknaden
- belysa jämställdhetsfrågor mer samt särskilt fokus på kvinnors etablering på arbetsmarknaden
- hög andel som tackar nej till anvisning eller flyttar från kommunen

Bakgrund

- Under 2018 ska Länsstyrelsen Västerbotten ta fram en regional utvecklingsstrategi för samverkan och samordning av arbetet med nyanlända, ensamkommande barn och asylsökande i länet.
- Länsstyrelsen gav i uppdrag åt Strategirådet att genomföra en förstudie som skulle resultera i en rapport med förslag om hur processen kan läggas upp.
- Strategirådet genomförde förstudien under september och oktober 2017.

Syfte

- Den regionala utvecklingsstrategin ska vara ett verktyg för att **förverkliga de integrationspolitiska målen på regional nivå**: Lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Strategin ska lyfta **långsiktiga prioriteringar** och fungera som en **plattform för dialog och samverkan** mellan aktörer i länet. Dokumentet ska fungera som en **gemensam vägvisare** och ligga till grund för lokala insatser och aktiviteter för målgrupperna.

Tidigare erfarenheter

- Skapa ett levande dokument - som bidrar till en utvecklad samverkan och samordning kring respektive målgrupp.
- Behöver vara hållbart över tid
- En strategi för samtliga målgrupper, dvs. ensamkommande barn, nyanlända samt asylsökande
- Samverkan behövs - på flera nivåer
- Arbetet med att ta fram och implementera en regional utvecklingsstrategi behöver ges tid

Länsstyrelsens roll

- Länsstyrelsen har en central faciliterande, sammanhållande och stödjande roll, både i arbetet med att ta fram strategierna, och i den stödstruktur som ska främja en framgångsrik implementering.
- Kommer få verkning även hos Länsstyrelsen:
 - Följas upp vid kommunbesök
 - Fokusområden matchas mot RUS
 - Fördelning av statliga medel - lägger vikt vid RUS

Processkarta

Regional utvecklingsstrategi (RUS)

Förankring	Övergripande strategi	Lansering	Delstrategier	Implementering
☒ <p>Förankring hos ☒ Migrationsrådet för den fortsatta processen</p> <p>☒ Förankring och arbete med RUS i dialoggrupp</p> <p>Mål: Berörda aktörer ställer sig bakom processen samt belysa vad den ska resultera i</p> <p>☒ Tidsplan: Februari - Mars 2018 (Oktober 2017)</p>	☐ <p>Framtagande av förslag på strategi med övergripande målsättningar och prioriteringar som förankras hos Migrationsrådet</p> <p>☐ Utifrån kunskap om målgruppens behov tas ett förslag på strategi fram som beskriver övergripande målsättningar och ett fåtal centrala prioriteringar för ett regionalt utvecklingsarbete inom mottagande och etablering i Västerbottens län</p> <p>☐ Tidsplan: Februari - Mars 2018</p>	☐ <p>Lansering av övergripande strategi för förankring hos berörda aktörer i länet</p> <p>☐ När den övergripande strategin är framtagen kan den lanseras bredare till aktörer som arbetar med mottagande och etablering i länet.</p> <p>☐ Mål: För att få en bredare förankring av innehållet i den övergripande strategin och det fortsatta arbetet med att ta fram delstrategier och handlingsplaner. Lanseringstillfället kan även fungera som ett tillfälle att få inspel i det fortsatta arbetet.</p> <p>☐ Tidsplan: April - juni 2018</p>	☐ <p>Framtagande av delstrategier för utvecklingsarbete kring respektive målgrupp</p> <p>☐ Delstrategierna utgår från målen och prioriteringarna i den övergripande strategin och syftar till att tydliggöra vad som behöver utvecklas inom systemet för respektive målgrupp, samt hur en regional utvecklingsstrategi kan bidra till detta.</p> <p>Tre moment i detta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analys av brister i det befintliga systemet för respektive målgrupp samt identifiering av möjliga insatsområden 2. Prioritera identifierade insatsområden 3. Ta fram handlingsplaner med konkreta aktiviteter och ansvarsområden <p>☐ Tidsplan: Augusti - Oktober 2018</p>	☐ <p>Utveckla stödstrukturer för implementering</p> <p>☐ För att säkra ett långsiktigt och hållbart arbete med att implementera den övergripande strategin och delstrategierna är det viktigt att det finns en stödstruktur för implementering på plats.</p> <p>☐ Tidsplan: Oktober - November 2018</p>

Dialoggrupp

- Referensgrupp + Samrådsgrupp
 - Samverkan inom länet
 - Kunskapsbas
 - Kompass
-
- Hela länet och alla målgrupper
 - Erfarenheter och kompetenser
 - Geografisk spridning
 - Organisatorisk spridning

Dialoggrupp

- Annika Blomqvist, Vilhelmina kommun
- Cecilia Edström, Landstinget
- Dan Eriksson, Åsele kommun
- Helene Jacobsson, Medborgarskolan
- Kenneth Andersson, Migrationsverket
- Kristina Palo, Arbetsförmedlingen
- Linda Larsson, Skellefteå kommun
- Monica Wahlström, Umeå kommun
- Nils Rådström, Röda Korset
- Ola Svensson, Västerbottens idrottsförbund

Regional utvecklingsstrategi (RUS) Västerbotten 2018-2021

Länets gemensamma strategi för *ensamkommande barn, asylsökande och nyanlända* oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Fritid -
alla har möjlighet
att forma sin fritid

Framtid -
alla har förutsättning att
leva ett självständigt liv
och forma sin egen framtid

Tillhörighet -
alla har förutsättning att
känna sig delaktiga i vårt
demokratiska samhälle

Implementering

KASAM - känsla
av samhörighet

Fritid -
alla har möjlighet
att forma sin fritid

Normer och
värderingar

Mentorskap

Erfarenheter från
2015-2016

Integration och tillväxt

Snabba och effektiva
kontaktvägar till
målgrupper

Framtid -
alla har förutsättning
att leva ett
självständigt liv och
forma sin egen framtid

Beredskap och kapacitet

Vikten av
skola/inläring

Återvändande

Matcha utbildning
och arbete

Tillhörighet -
alla har förutsättning
att känna sig delaktiga i
vårt demokratiska
samhälle

Utmaningar i förhållande till inflöde

Samverkan mellan
aktörer (civila och
offentliga sektorn)

Egenmakt, inflytande och demokrati

Socialt nätverk

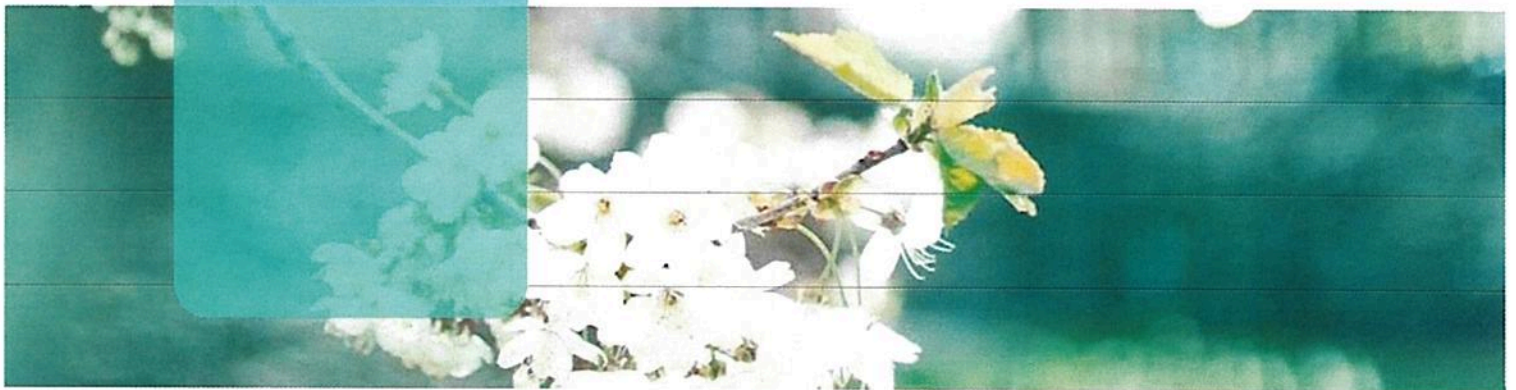
Länsstyrelsen
Västerbotten

strategirådet

Framtagande av en regional strategi för samverkan kring nyanlända, asylsökande och ensamkommande barn

Kajsa Rosén
16 mars 2018

Presentations syfte och bakgrund

- Återföra rekommendationer kring hur ert fortsatta regionala utvecklingsarbete rörande asylsökande, nyanlända och ensamkommande kan läggas upp
- Presentationen bygger på slutsatser från en förstudie som Strategirådet genomförde för Länsstyrelsen Västerbotten under hösten 2017, samt erfarenheter från att stötta regionalt utvecklingsarbete inom integrationsområdet i andra län
- Ge er möjlighet att diskutera dialoggruppens förslag på prioriteringar för en regional strategi inom området

Fyra rekommendationer för det regionala utvecklingsarbetet i Västerbotten

1. Utvecklingsarbetet bör hänga samman i en övergripande strategi
2. Separata delstrategier med mål och insatsområden bör formuleras för utvecklingsarbetet kring respektive målgrupp
3. Processen för att ta fram strategierna bör vara samverkansbaserad
4. Arbetet med att ta fram och implementera strategierna behöver ges tid

strategirådet

1. Utvecklingsarbetet bör hänga samman i en övergripande strategi

- Det är i hög grad samma individer som rör sig mellan de tre målgrupperna asylsökande, ensamkommande barn respektive nyanlända.
- Ett effektivt system för mottagande och etablering beror inte bara på hur varje enskild aktör presenterar, utan hur systemet som helhet hänger samman från ett individperspektiv.
- Det regionala utvecklingsarbetet kring respektive målgrupp bör därför hänga samman i en övergripande strategi med syftet att utveckla systemet som helhet utifrån ett fåtal centrala prioriteringar.

strategirådet

2. Separata delstrategier bör formuleras för utvecklingsarbetet kring respektive målgrupp

- Nyanländas, asylsökandes och ensamkommandes rättigheter och skyldigheter skiljer sig delvis åt, och även de system som ska stödja de tre målgrupperna skiljer sig delvis.
- Separata delstrategier med mål, insatsområden och handlingsplaner bör därför arbetas fram för respektive målgrupp, med utgångspunkt i den övergripande strategin.
- Fokus på få, centrala mål som anpassas efter tillgängliga resurser.

strategirådet

3. Processen för att ta fram strategierna bör vara samverkansbaserad

- Överenskommelser om samverkan riskerar ofta att bli pappersprodukter
- Ofta beror detta på att målen och därmed varje aktörs åtagande inte är förankrade på djupet
- Strategin behöver därför tas fram i en samverkansbaserad process som involverar berörda aktörer från början

strategirådet

Strategisk förankring är central del av den samverkansbaserade processen

- En strategisk förankring hos samverkande aktörer är central av flera skäl:
 - För att säkra legitimitet och därmed att utvecklingsarbetet prioriteras
 - För att hålla ihop utvecklingsarbetet och minska risken för att parallella strukturer byggs upp
 - För att göra utvecklingsarbetet känt hos en bredare allmänhet
- Strategisk förankring handlar inte primärt om att underteckna ett dokument, utan kräver ett aktivt ägande av utvecklingsarbetet
 - Aktiv förankring internt till chefer med budgetansvar
 - Strategisk styrning och beslut rörande vägval eller omprioriteringar
 - En roll som ambassadör för utvecklingsarbetet i externa sammanhang

strategirådet

4. Arbetet med att ta fram och implementera strategierna behöver ges tid

- Att arbeta fram en strategi som är kunskapsbaserad, förankrad och realistisk tar tid – viktigt att inte forcera processen
- Det tar också tid att skapa förändring i stora, komplexa system, i synnerhet i samverkan
- Realistiska förväntningar på vad som är möjligt att uppnå under ett år är centralt
- Behov av regional stödstruktur för att främja implementering av strategin

strategirådet

Framtagande av strategi och delstrategier steg för steg

Steg 1: Förankra förslaget att ta fram övergripande strategi för utveckling av etableringen och mottagandet i Västerbotten hos Migrationsrådet

Steg 2: Kartläggning av målgruppernas egenskaper, förutsättningar och behov samt flöden mellan grupperna

Steg 3: Framtagande av förslag på strategi med övergripande målsättning och prioriteringar som förankras hos Migrationsrådet
Ex: Psykisk ohälsa bland nyanlända ska minska

Steg 4: Lansering av övergripande strategi för förankring hos berörda aktörer i länet

Analys av vad som brister inom systemet för respektive målgrupp med utgångspunkt i strategins målsättningar och prioriteringar, samt identifiering av möjliga insatsområden för fortsatt arbete

Analys TIA
Asylsökande som lider av ohälsa nås inte av insatser
Personal i tidiga insatser har inte kompetens att hantera människor med psykisk ohälsa, och vet inte vart de ska slussas
Varken Migrationsverket eller de asylsökande själva har en helhetsbild av vilka insatser som finns

Analys Nyanlända
Samverkan med psykiatri brister i hög grad - nyanlända får inte professionell hjälp
Nyanlända saknar en social gemenskap och ett nätverk

Analys Ensamkommande
Ensamkommande har svårt att hitta bostäder, arbeta i ett land där de inte kan tala språket och inte har några vänner
Linda får svårt att hitta bostäder och att hantera sin ensamvaro med psykisk ohälsa

Steg 5: Framtagande av delstrategier

Möjliga insatsområden TIA
Tidiga insatser som utförs av etniska organisationer ska särskilt prioriteras (nya kontaktkanaler)
Framtagande av utbildning för utförare
Finansiering av samordnartjänst hos ideell organisation, med uppdrag att samordna befintliga insatser

Möjliga insatsområden Nyanlända
Utveckling av samverkan med psykiatri
Utveckling av samverkan mellan Af och civila samhället för att nyanlända i etableringsuppdraget ska få kontakt med civilsamhället

Möjliga insatsområden Ensamkommande
Ensamkommande behöver utbildning i svenska språket och hjälp med att hitta bostäder och jobb
Framtagande av utbildning för guide män

Prioritering av möjliga insatsområden enligt matris

Framtagande av handlingsplan

Steg 6: Utveckla stödstruktur för implementering

A photograph of a woman walking on a city street. She is wearing a white jacket, blue jeans, and a patterned bag. The background shows parked cars and buildings. A white rounded rectangle is overlaid on the image, containing the text 'Gruppdiskussion'.

Gruppdiskussion

strategirådet

Gruppdiskussion

- Tre övergripande förslag på prioriteringar för den regionala utvecklingsstrategin för ensamkommande barn, asylsökande och nyanlända i Västerbotten
 - **Framtid** – alla har förutsättning att leva ett självständigt liv och forma sin egen framtid
 - **Fritid** – alla har möjlighet att forma sin fritid
 - **Tillhörighet** – alla har förutsättning att känna sig delaktiga i vårt demokratiska samhälle
- Diskutera runt borden:
 - Kan ni anta dessa tre prioriteringar?
 - Vilka frågor ser ni som särskilt viktiga att adressera i ett regionalt utvecklingsarbete kring dessa tre prioriteringar? Ta utgångspunkt i målgrupperna.
- Gemensam uppsamling

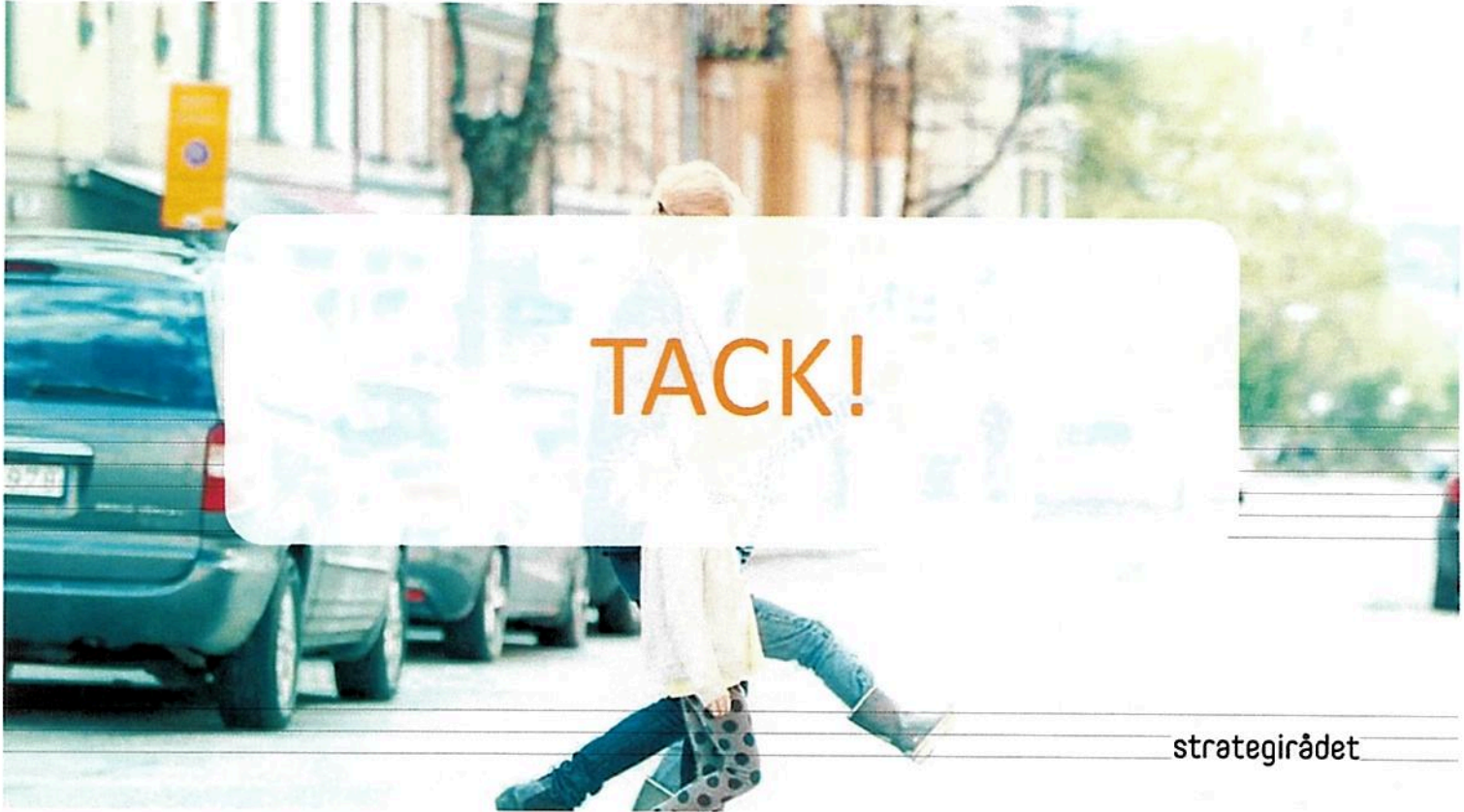
strategirådet

Gruppdiskussion

- På vilket sätt kan Migrationsrådet stödja det fortsatta utvecklingsarbetet? Vad krävs för Migrationsrådet i praktiken ska ha denna funktion?
- Diskutera runt borden.
Gemensam uppsamling

strategirådet

TACK!

strategirådet